

Skogvatnet vindkraftverk

Sammendrag av konsekvensutredningen

Statskog søker om konsesjon for utbygging av Skogvatnet vindkraftverk, Tysfjord kommune

Ved siden av vannkraft er vindkraft i dag det mest interessante alternativet teknisk og økonomisk for å oppnå det nasjonale målet om å bli et CO₂-nøytralt samfunn allerede i 2030. Sammenlignet med andre land i Europa har Norge store vindressurser.

Som landets største grunneier vil Statskog kunne bli en betydelig aktør innenfor produksjon av fornybar energi gjennom utvikling av vindkraftprosjekter. Eiendommene omfatter vel 1/5 av landets areal, og en balansert utvikling av de fornybare ressursene her er et av selskapets hovedmål.

Statskog SF søker nå om konsesjon for å bygge og drive Skogvatnet vindkraftverk i Tysfjord kommune. Vindkraftverket vil ligge i fjellområdet mellom Sørfjorden og svenskegrensa, helt øst i kommunen. Arealet ved Skogvatnet har gode vindressurser og lett tilgang til nettilknytning for kraftdistribusjon til et område som i dag har kraftunderskudd store deler av året.

Utbyggingsplanene

Det søkes om konsesjon for en installert effekt på inntil 80 MW. Årlig produksjon vil ligge rundt 210 GWh. Dette tilsvarer et årlig strømforbruk for ca. 10.500 husstander.

Det er mest aktuelt å installere turbiner med en effekt på 2,3 eller 3 MW. Ved en utbygging med 2,3 MW turbiner kan inntil 33 turbiner bli plassert i området. En utbygging med den større turbinen (3 MW) vil bli basert på inntil 26 turbiner. Endelig valg av turbin vil avhenge av resultatene fra vindmålingene i området.

Det går ikke vei til Sørfjorden, så all transport må gå via båt til Sørfjord kai. Herfra vil det være behov for betydelig utbedring og tilpasning av eksisterende anleggsvei opp til dammen ved Brynvatnet. Fra Brynvatnet må det bygges ny vei fram til planområdet. I selve vindkraftverket vil det være forgreininger av interne veier til alle turbinene. Bortsett fra en trafostasjon vil det ikke bli etablert bygninger inne i vindkraftverket. Det legges opp til at servicebygningen til vindkraftverket blir plassert i tilknytning til kaien.

Energiproduksjonen fra vindturbinene vil bli ført i jordkabler fram til trafostasjonen. Fra denne vil det bli ført en ca. 7 km lang 132 kV luftledning vestover til Sørfjord 1 kraftverk, hvor produksjonen vil bli tilknyttet eksisterende 132 kV kraftledning Sørfjord-Kjøpsvik. Det kan også være aktuelt å vurdere andre nettløsninger.

Nøkkeltall for utbyggingen

Antall turbiner:	26-33
Ytelse pr. turbin	2,3-3 MW
Årsproduksjon	210-224 GWh
Tårnhøyde	85 m
Rotordiameter	70 m
Atkomstvei	5 km
Internveier	35 km
Investeringskostnad	947 mill kr

Sammendrag av konsekvensutredning

Konsekvensutredningen er basert på en utbyggingsløsning med 33 stk. 2,3 MW turbiner.

Landskap

For å utnytte vindpotensialet i et område er det avgjørende at turbinene plasseres på vindutsatte steder. Et vindkraftverk skiller seg derfor i prinsippet fra andre tekniske inngrep i landskapet ved at det må etableres synlig.

Synlighetskartet som er utarbeidet viser likevel at de visuelle virkningene vil ha et begrenset omfang i landskapet. Dette skyldes at høyfjellsområdet som planområdet er lokalisert til er omkranset av høyalpine fjellformasjoner som vil virke skjermende. Synlighetskartet viser også at synligheten vil være svært begrenset på avstander over 10 km.

Turbinene vil stå i sterk kontrast til den uberørte høyfjellskarakteren i området hvor de er tenkt plassert. Fra å være et tilnærmet urørt naturområde, vil planområdet og de nære omgivelser endre karakter

til et område dominert av store tekniske inngrep. På den annen side vil tiltaket kunne skape en virkningsfull kontrast mellom høyfjell og dramatiske fjellformasjoner som også kan oppleves som inntrykssterkt og estetisk. Synlighet i seg selv representerer ikke nødvendigvis et problem, men dette vil være individuelt.

Foruten selve planområdet, er det kanskje området rundt Brynvatnet som vil bli mest påvirket av tiltaket, til tross for begrenset antall synlige turbiner. Dette skyldes ikke minst atkomstveien, som vil være særlig visuelt eksponert i dette området, kombinert med eksisterende inngrep her. Kraftutbygging og flere kraftlinjer gjør dette området sårbart, og ytterligere utbygging vil raskt kunne medføre en terskelvirkning der dette områdets høyfjells karakter kan sies å være tilnærmet ødelagt.

Vindkraftverket vil være synlig fra Stetind, men det er få forunt å se vindkraftverket herfra, da dette er en svært krevende topp å klatre til topps på. Stetind har størst betydning som landskaps- og opplevelses-element sett fra nærområdene, kanskje først og fremst fra veien mellom E6 og Kjølsvik. Herfra vil ikke vindkraftverket være synlig.

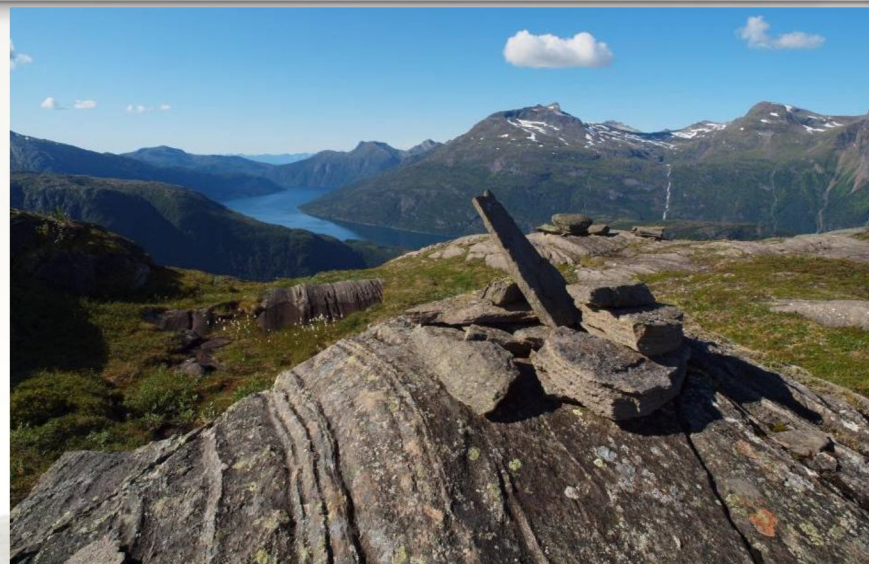
Visualisering av Skogvatnet vindkraftverk

Kulturminner og kulturmiljø

Tiltaket ser ikke ut til å berøre noen kjente, registrerte kulturminner og kulturmiljø direkte. Kulturminnene som er kjent i dette fjellområdet kan knyttes til samisk bruk samt til ferdsel mellom fjordstrøkene og innlandet. Grenseleden er et slikt historisk ferdselsminne. Det er den gamle vandringsveien mellom Sørfjorden i Tysfjord til Vestenden av Áhkájávrr i Gällivare, og har blitt brukt som både næringsvei, handelsvei og som flyktningerute under annen verdenskrig.

Samiske kulturminner er ofte lite anselige, med få synlige spor i markflaten, og det enkelte kulturminnet har kanskje dermed noe begrenset opplevels-verdi uten kunnskap eller kunnskapsformidling. I dette ligger det en stor kunnskapsverdi og et stort formidlingspotensial, som ikke minst forsterkes av at Grenseleden, som i dag er en viktig vandringsled, passerer sør for planområdet. Etablering av vindkraftverk med store tekniske installasjoner i et slikt område harmonerer dårlig med dette kulturlandskapsbildet og formidlingspotensialet.

Friluftsliv og ferdsel

Utbyggingen vil påvirke det tradisjonelle friluftslivet med turer til fots og på ski. Både visuelt og med hensyn på støy vil området oppleves som total forandret for dem som søker en urørt og stille naturopplevelse.

Friluftslivet knyttet til vandringsledene i nær-områdene vil primært bli visuelt berørt. Dette gjelder framfor alt stinettet sør og vest for Brynvatnet. Østover vil Grenseleden bli skjermet for innsyn av topografien. Mesteparten av Nordkalottleden ligger skjermet, men fra dalføret ved Paurohytta vil flere turbiner være synlige.

Visualisering fra Nordkalottleden ved Pauro

Naturmiljø

Den kalkrike berggrunnen som finnes flere plasser i området gir stedvis grunnlag for en rik flora. De kalkrike områdene rundt Brynvatnet, inklusive Tverrelvhalsen helt sørvest i planområdet, har en spesielt artsrik flora med flere rødlistede arter. En vil derfor søke å unngå inngrep her.

Vindkraftverket vil berøre leveområdene for et relativt begrenset antall fuglearter. Det er ikke kjent at rødlistede arter hekker innenfor planområdet, men i influensområdet finnes sårbare og rødlistede arter som kongeørn og storlom. Forstyrrelser i anleggsfasen og kollisjonsrisiko i driftfasen kan være negativt for kongeørn. Utbyggingen vil i liten grad påvirke forholdene for storlom.

Jerv er ofte observert i dette høyfjellsområdet, men det er ikke kjent hvor evt. hiplasser ligger. Det er også gjort spredte observasjoner av andre rødlistede rovdyr. Det er sannsynlig et at utbyggingen kan ha en negativ effekt på jerv, men det er lite kunnskap om hvordan vindkraftverk påvirker store rovdyr. Jerv er oppført på den norske rødlisten med status sterkt truet (EN).

Snøsoleie er en rødlistet art som er relativt vanlig i deler av planområdet

Reindrifft

Området benyttes som beiteland av store okserein hele året. Unntaket er brunstperioden om høsten, da reinen trekker østover mot grensa til Sverige der reinflokken er samlet i brunstperioden. Hovedkalvingslandet ligger like øst for planområdet. I juni/juli trekker rein fra øst inn mot planområdet. I høysommerperioden beiter dyrene rundt isbreene øst for planområdet. Mange av snøfleckene i de høyereliggende delene av planområdet er viktige lufteplasser for reinen.

Reinokser er mindre sårbare for forstyrrelser enn simler. Simlene er særlig vare for forstyrrelser i, og like etter kalvingsperioden.

På grunn av at snøen ligger lenge i planområdet (midten på juni) vil anleggsfasen ikke berøre de mest sårbare periodene for reinen. I driftsfasen er det forventet at reinen over tid delvis tilpasser seg inngrepet, og for en stor del gjenopptar bruken av planområdet. Nyere forskning viser at reinsdyr raskt tilpasses tekniske inngrep under forutsetning av at de ikke fører til økt menneskelig aktivitet i området.

Støy og skyggekast

Ingen hytter eller hus vil bli eksponert for støy eller skyggekast over anbefalte grenseverdier.

Inngrepsfrie områder (INON) og verneinteresser

I den østre delen er det inngrep i form av vannkraftutbygging og kraftlinjer, men store deler av plan- og influensområdet er inngrepsfritt, og omfatter alle tre INON-soner. Skogvatnet vindkraftverk vil medføre tap av 15,9 km² INON-område sone 1 og 2, og 35,1 km² får nedgradert status. Et areal på 17,2 km² med villmarkspreget vil endre status til sone 1.

Alt INON-tap er i prinsippet uønsket. Tap av INON og statusendring som følge av etablering av Skogvatnet vindkraftverk er forholdsvis beskjedent i forhold til fylkets samlede INON-areal. Tap av INON sone 2 utgjør beskjedne 0,11 % av fylkets samlede sone 2-områder, og endring av status for 17,2 km² villmarkspregede områder utgjør et tap på 0,41 % av fylkets villmarksområder.

Området Tysfjord-Hellemo ligger i nasjonalparkplanen, og melding om oppstart av verneplanarbeidet ble gitt i 1999. Den østre halvdel av planområdet ligger innenfor området som ble meldt i 1999. Arbeidet har stoppet opp, og foreløpig er det ikke tatt noen endelig avgjørelse fra Miljøverndepartementets side om når og hvordan gjenopptakelsen av verneplanarbeidet skal skje. Tatt i betraktning den lange tiden som er gått fra melding om oppstart av verneplanarbeidet ble gitt, finner Statskog det ikke urimelig at det gjøres nye vurderinger av naturbruken sett ut fra samfunnets behov for fornybar energi og kommunens interesse for å få området utredet til vindkraftformål.

Verdiskapning

En utbygging av vindkraftverket ventes å ville gi en nasjonal sysselsettingseffekt på rundt 395 årsverk med hovedvekt på bygge- og anleggsvirksomhet. Lokalt i Tysfjord venter man sysselsettingsvirkninger på 51 årsverk fordelt på de to årene utbyggingen pågår.

I driftsfasen er de nasjonale sysselsettingsvirkningene av vindparken beregnet til 22 årsverk. Av dette ventes 14 årsverk lokalt i Tysfjord kommune. Mye av dette vil være økt sysselsetting i kommunal virksomhet som følge av eiendomsskatt (ca. 4,5 millioner/år) fra anlegget.

Videre saksgang

En utbygging av Skogvatnet vindkraftverk med tilhørende tiltak krever konsesjon etter Energiloven. Konsesjonssøknad med tilhørende konsekvensutredning legges ut på høring og offentlig ettersyn av NVE. I høringsperioden vil NVE også arrangere et offentlig møte om konsekvensutredningen. Høringsperioden er normalt på 10 uker. Innkomne høringsuttalelser og andre opplysninger som framkommer under høringen vil bli gjort kjent for tiltakshaver. NVE avgjør så om kravet til konsekvensutredning er oppfylt. Dersom det er blitt avdekket nye forhold som kan ha vesentlig betydning for tiltakets virkninger på miljø, naturressurser eller samfunn, kan myndighetene kreve tilleggsutredninger.

Mer informasjon

Hele konsesjonssøknaden og alle fagutredningene er tilgjengelige på www.nve.no

Informasjon om saksgangen og videre saksbehandling kan fås ved henvendelse til NVE:

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 09575
E-post: nve@nve.no

Ytterligere informasjon om utbyggingsplanen kan fås ved henvendelse til:

Statskog SF
Postboks 63 Sentrum
7801 Namsos
Telefon: 07800
Prosjektleder: Jørgen Nerdal
E-post: jorgen.nerdal@statskog.no

